

τὴν μητέρα του οἱ κύνες οἵτινες ὠνομάζοντο Ντίγκο. Πολὺ ἀξιολογώτερα φαίνεται εἰς τὸν ζῶντα εἰς τόσον ταπεινὴν βαθμίδα πο-

λιτισμοῦ ἢ ἀπόκτησις ἐνὸς κυνὸς παρά ἐνὸς παιδίου. Τοιαύτης ἐκτιμῆσεως ἐτύγχανον αἱ γυναῖκες καὶ εἰς ἄλλους λαοὺς.

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΠΕΡΑΣΜΕΝΟΥΣ ΑἰΩΝΕΣ

ΚΟΜΑΙΘΩ

[Εἰδυλλιακὴ, τραγικὴ ἱστορία ἀρχαίας ἐποχῆς καὶ τοπικοῦ ἐνδιαφέροντος.]

Τοῦ Πατρινοῦ συγγραφέως κ. ΜΑΚ—ΑΘΑΝ

Ἡ ἀφέλεια τῆς ξανθῆς βοσκοπούλας ἐρριξε σὲ ἀμηχανία τὸ Μελάνιππο.

Ἀργά, ἀργά τὴν ἐπλησίασε καὶ πιάνοντας τὸ χέρι τῆς προσπάθησε νὰ τὸ χαϊδέσῃ μὰ δὲν μπόρεσε.

— Πές μου λοιπὸν καθαρὰ τί θέλεις ἀπὸ μένα· ρώτησεν αὐτὴ κἄπως ἀνυπόμονα ἐνῶ ἀνθοῦσε στὰ χεῖλη τῆς τὸ χαμόγελο τῆς κόρης ποῦ ἀρχίζει νὰ νοιώθῃ τὸ θρίαμβο τῆς ὡμορφιάς τῆς.

— Θέλω νὰ γίνης γυναῖκα μου, εἶπε με ἀπόφασι δὲ Μελάνιππος.

— Τί λές, βοσκέ, ξεφώνησεν ἡ ὡμορφὴ κόρη τῆς Ἀρόης, ποῦ ἡ τόσο ἀπρόοπτη ἐξομολόγησι, ἄν καὶ τὴν περιέμενε, τὴν ξάφνισε.

— Δὲν θέλεις λοιπὸν Κομαιθῶ, γιατί δὲν μοῦ μιλάς;

Καὶ πέρνοντας ὁ νέος τὴ σιωπὴν τῆς γι' ἄρρησι ἐπρόσθεσεν, ἐξωτερικεύοντας ὅλη τὴ φλόγα τῆς ψυχῆς του.

— Μὰ τὴν πάγκαλη θεὰ ποῦ γεννήθηκεν ἀπὸ τὸν ἀφρὸ τῆς θάλασσης, μὰ τὴ θεάποῦ παραστέκει στὸν ὑμέναιο, Κομαιθῶ, ἕνα πόθο ἐξω ἀπὸ τὴν στιγμή ποῦ σὲ πρωτοεῖδα. Νὰ σὲ κάμω δική μου. Τί ὡμορφα ποῦ θὰ περνᾶμε. Θὰ σμίξουμε τὰ πρόβατά μας ὅπως θὰ σμίξουμε κι' ἐμεῖς καὶ θ' ἀρχώμαστε τὴν ἀνοιξὶ νὰ τὰ βλέπουμε καὶ νὰ τὰ χαιρώμαστε. Θὰ βάλουμε βοσκούς νὰ τὰ φιλάνε κι' ἐμεῖς θὰ ξεκουραζώμαστε στοὺς

ἴσκιους τῶν πλατανιῶν καὶ θὰ σβύνομε τὴ δῖψα μας στὶς δροσερὲς πηγὰς μὲ στὶς ζέστες τοῦ καλοκαιριοῦ. Σὲ καλύβα πλεγμένη ἀπὸ λυγαριές θὰ κρύβουμε τὴν ἀγάπη μας καὶ θὰ φυλαγώμαστε ἀπὸ τίς μπόρες τ' οὐρανοῦ τὸ φθινόπωρο. Τὸ χειμῶνα κοντὰ στὴ φωτιά μὲ στὸ σπιτάκι μας θὰ λέμε ἱστορίες τοῦ βουνοῦ κάτω ἀπὸ τὴ σκέπη τῆς Θεᾶς Ἐστίας. Καὶ ἡ ἀγάπη μας θὰ εἶναι αἰώνια κι' ἄσβεστη, γιατί καμμιά δύναμι δὲν θὰ μπορέσῃ ποτε νὰ τὴν σβύσῃ.

— Τί ὠραῖα ποῦναι τὰ λόγγα σου, βοσκέ. Ποῦ ἔμαθες νὰ μιλάς ἔστι γιὰ τὴν ἀγάπη;

— Μ' ἔμαθαν τὰ μάτια σου μόλις τὰ ἀντίκρυσσα, Κομαιθῶ καὶ τὰ ξανθὰ μαλλιά σου πῶστησε σ' αὐτὸ δὲ μικρὸς γυιὸς τῆς Ἀφροδίτης τὴ φωλιὰ του.

— Μὴ φέρνεις στὸ στόμα σου, καλῆ μου, τὴ θεὰ ποῦ εἶναι τόσο καλὴ γιὰ κείνους ποῦ τὴν ὑμνοῦν καὶ τόσο κακὴ γιὰ κείνους ποῦ ἐχνοῦν τὸ σεβασμὸ ποῦ πρέπει νὰ τῆς ἔχουν κι' ἐναντιώνονται ἔτῃς θελήσεις τῆς.

— Ἐγὼ τὴ σέβομαι καὶ τὴν ἀγαπῶ γι' αὐτὸ φέρνω χωρὶ φόβο τ' ὄνομά τῆς μὲ ἔτά χεῖλη μου. Μὲ εἶπες ὅμως «καλὸ σου», Κομαιθῶ. Τί θὰ πῆ αὐτό;

— Θὰ πῆ πῶς τὰ λόγια σου μοῦ φέρανε ζάλη καὶ ταραχὴ. Θὰ πῆ πῶς κι' ἐγὼ σ' ἀγαπῶ, Μελάνιππε. Θὰ πῆ πῶς κι' ἐγὼ θέλω νὰ γίνω γυναῖκα σου. Μὰ πῶς;

— Ποιδὲς μπορεῖ νὰ ἐναντιωθῇ στὴ θέλησιν

τῶν δύο μας.

—Ξεχνᾶς τὸν πατέρα μου; Δὲν ἔχει τίποτε ἄλλο στὸ κόσμο ἀπὸ μένα. Δὲν θά θελήσῃ νὰ μὲ χωρίσῃ τόσο γρήγορα, καὶ σὺ εἶσαι τόσο ἀνυπόμονος.

—Θά τὸν δῶ ἐγὼ καὶ θά τοῦ μιλήσω.

—Κι' ἂν ἀρνηθῆ;

—Ἄν ἀρνηθῆ ξέρω τὶ μᾶς μένει νὰ κάμουμε.

—Μὲ φοβίζεις Μελάμπει.

—Μὴ φοβάσαι, ἀγαπημένη μου. Ἄς μὴ μιλοῦμε τώρα γιὰ ἐμπόδια καὶ ἄς μὴ μιᾶνουμε τὴν πρώτη αὐτὴ ἐξομολόγησί μας μὲ ἀδικαιολόγητους φόβους. Σ' ἀγαπῶ αὐτὸ ἥθελα νὰ σοῦ πῶ μονάχα σήμερα.

—Κι' ἐγὼ σ' ἀγαπῶ.

Ἔγυρε κοντὰ του καὶ σὲ μιά στιγμὴ ἢ πνοὴς ἀνακατεύτηκαν καὶ τὰ χεῖλη των ἔσμιξαν σ' ἓνα φιλὶ ὅμοιο μ' ἐκεῖνο ποῦ δίνει ὁ αὐγερινὸς στὴν πούλια σ' ἕνα ὑπόσχεσι πῶς ὁ ἥλιος σὲ λίγο θά σκορπίσῃ παντοῦ 'στὸν κόσμο τῆς ἀχτίνες του, ἀχτίνες γεμάτες ζωὴ καὶ ἐλπίδες.

Ἐνας παράξενος θόρυβος στῆς διπλανὲς βατουκλιῆς τοὺς ἔκαμε νὰ μὴ χαροῦν γιὰ πολὺ τὴν γλύκα τοῦ πρώτου φιλιοῦ τῆς ἀγάπης.

Τινάχτηκαν ξαλαφιασμένοι κι' ὁ Μελάμπειπος ἔτρεξε γοργὰ ἐδῶ κι' ἐκεῖ στὴ ρεματιά νὰ δῆ τί συμβαίνει,

Δὲν εἶδε τίποτε καὶ γύρισε νὰ ἠσυχάσῃ τὴν ἀγαπημένη του ποῦ ὁ φόβος εἶχε κυριεύσει τὴν καρδιά της.

Σὲ λίγο χωρίστηκαν μὲ τὴν ὑπόσχεσι πῶς θά ξαναμιλοῦσαν καὶ καθένας τράβηξε 'στὰ πρόβατά του.

Καὶ ὅμως ὁ Μελάμπειπος ἂν κυττοῦσε προσεκτικὰ μὲ στὰ βᾶτα θά δικαιολογοῦσε τοὺς φόβους τῆς ἀγαπημένης του.

Κάποιοι ἦταν κρυμμένοι, ὅπως θά δοῦμε ἀργότερα, σ' αὐτὰ καὶ εἶδε καὶ ἄκουσε.

* *

Τὴν ἴδια σχεδὸν ὥρα στὸ σπιτί τῆς Κομαιθῶς μὲ τὴν πόλι ὁ πατέρας της δεχῶταν τὴν ἐπίσκεψι ἐνὸς σεβαστοῦ γέροντα.

Ἦταν ὁ ἱερεὺς τοῦν αοῦ τῆς Τρικλαρίας Ἄρτέμιδος.

—Ἡ χάρι τῆς θεᾶς μας σὲ σὲ καὶ 'στὴν μοναχοκόρη σου, εἶπεν ὁ τελευταῖος μπαλντονας. Δὲν ἔχω πολὺν καιρὸ στὴ διάθεσί

μου. Ἦρθα μονάχα νὰ σοῦ πῶ πῶς ἡ κόρη τοῦ Μνησίππου πέθανε...

—Ἡ ἱέρεια τοῦ ναοῦ!

—Ναὶ καὶ πῶς στὴν θέσι της πρέπει νὰ πάῃ, ὅπως εἶνε συμφωνημένο, ἡ Κομαιθῶ.

—Ἡ κόρη μου; Μὰ ἐγὼ δὲν ἔχω ἄλλο παιδί. Ἄν κλειστῆ μὲ στὸ ναὸ ἡ Κομαιθῶ ποῦς θα μὲ κυταξῆ ἐμένα;

—Ἐχεις δύο δούλους Εὐμολπε, ἔχεις καὶ τὴν Τροφὸ της.

—Μ' αὐτοὶ ἐγέρασαν. Οὔτε ὡς τα πρόβατα δὲν μποροῦν νὰ πᾶνε.

—Ἐχεις ὅμως τόσα πλοῦτη ποῦ μπορεῖς ν' ἀποχτήσῃς κι' ἄλλους νεότερους καὶ νὰ κρατήσῃς κι' αὐτοὺς.

—Τὶ νὰ τὰ κάμω τα πλοῦτη ὅταν δὲν ἔχω τὴ μοναχοκόρη μου;

—Μήπως θά καθίση ὅλη της τὴ ζωὴ στὸ ἱερό; Ὅταν πρόκειται νὰ παντρευτῆ μπορεῖ νὰ φύγῃ

—Μήπως καὶ τότε δὲν θά ναι χαμένη γιὰ μένα;

—Ὅχι Μὴν εἶσαι τόσο ἰδιότροπος. 'Στὸ σπιτί σου θά μείνῃ. Δὲν σ' ἀδικῶ ὅμως. Ἡ ὑπερβολικὴ σου ἀγάπη σὲ κάνει νὰ λές λόγια ποῦ δὲν τα πιστεύεις.

Ὁ γέρο Εὐμολπος ἐκύταξε μὲ θλίψιν ὄν ἱερεὺ καὶ μὲ φωνὴ μισοσβυσμένη τοῦ εἶπε:

—Λές πῶς δὲν θέλω ἐγὼ ἡ κόρη μου νὰ γῆν ἱέρεια ὅσο νὰ παντρευτῆ; Φαντάζεσαι πῶς δὲν ἔχω ἄπειρο σεβασμὸ στὴν θεὰ μας ποῦ ἡ καλὴ της γιὰ μένα διάθεσι μ' ἔκαμε νάχω τόσα ἀγαθὰ; Μὰ φοβάμαι γιὰ τὸ, παιδί μου εἶνε μαθημένο νὰ ζῆ μὲ στὸν ἐλευθέρο ἀέρα. Μόνη της θέλησε νὰ πηγαίῃ μὲ τὰ πρόβατα καὶ δέχτηκα ἀφοῦ τὴν εἶδα νὰ μαραινεται... Τῆς ἀρᾶσει τὸ φῶς, ὁ ἥλιος καὶ ἡ ἐλευθερία. Πῶς λοιπὸν θέλεις νὰ τὴ σκλαβώσω;

—'Στὸ ἱερό δὲν θά ναι σκλαβωμένη, Εὐμολπε. Οὔτε ὁ ἀέρας ὁ καθαρὸς, οὔτε ὁ ἥλιος θά τῆς λείψῃ. Ἀπὸ τὸ λόφο ποῦ ναι ὁ ναὸς θ' ἀγναντεύῃ τὸ ποτάμι ποῦ θά κυλᾷ τὰ νερά του, τὸ βουνό μας, τὸν κάμπο καὶ τὴ θάλασσα. Μὰ τί μιλοῦμε γιὰ ὅλα αὐτά. Ἐέρεις καλὰ πῶς δὲν μπορεῖ νὰ γίῃν ἄλλοῶς. Ἡ Κομαιθῶ θά γίῃν ἱέρεια τῆς θεᾶς μας. Θά γίῃν αὔριο ἡ τελετὴ γιὰ τὸ ἱερό δὲν μπορεῖ νὰ μείνῃ μόνο

του και συ ἔχεις καιρό να φροντίσης για τὰ πρόβατά σου και να κανονίσης τῆς ὑποθέσεις του.

—Τόσο γρήγορα....

—Σου κάνουνε ἐντύπωσι ἔθιμα ποῦ ξέρεις πῶς δὲν μπορεῖ ν' ἀλλάξουν.

—Ὁ φόβος γιὰ τὴν ὑγεία τοῦ παιδιοῦ μου μὲ κάνει νὰ μιλῶ ἔτσι.

—Πρόσεξε μὴ μὲ τὰ λόγια σου προκαλέσης τὴν ὀργὴ τῆς Θεᾶς.

—Νὰ ὀργιστῇ γιὰ μένα ἢ Θεά; Μὰ ξέρει τὸ σεβασμὸ και τὴν ἀγάπη ποῦ τῆς ἔχω....

Τὸ βράδυ ποῦ θάρρη ἢ Κομαιθῶ θά τῆς πῶ και αὔριο θά γίνῃ ἡ τελετή. "Ἐτσι ὅλα θά τελειώσουν καλά.

"Ἐνας ἀναστεναγμὸς ξέφυγεν ἀπὸ τὰ στήθη τοῦ γέρον και συνώδεψε τὸν ἱερέα ὡς τὸ κατῶφλι τοῦ σπιτιοῦ σὰν νὰ τοῦδειχε πῶς δὲν ἔπρεπε να μιλήσουν γι' αὐτὸ τὸ ζήτημα ἄλλο..

Κι' ὅταν ὁ τελευταῖος ἔφυγε κάποιος δακρυ ἐκύλισεν ἀπὸ τὰ ματτα του.

(Ἀκολουθεῖ)

Ο ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

[Ἐπὶ τῆς Δοξ ΤΟΥΛΑΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ

Πτυχιούχου τοῦ Ἀρσακείου—Διδασκαλείου

"Ἐγίνα δασκάλα στὴ Μακεδονία, Ἱαρουσιάζομαι λοιπὸν μιὰ μέρα σὲ μιὰ τάξι δική μου, τὰ παιδάκια ποῦ τὴ γεμίζαν εἶναι δικὰ μου πιά, και πρόκειται ἐγὼ νὰ τὰ μορφώσω. Νὰ τὰ μορφώσω! νὰ μιὰ μεγάλη λέξι, μὰ τί θέλει νὰ πῇ; τὰ παιδάκια αὐτὰ, μὲς τὸ σχολεῖο ποῦ ἦρθαν, ἦρθαν γιὰ νὰ μὴ φύγουν τὰ ἴδια. Ἐσκέφθηκα ὅτι πρέπει ἐγὼ νὰ τ' ἀλλάξω, δεῖ πρέπει νὰ καλλιεργήσω τὶς μικροῦλες ψυχὰς τους ποῦ μοιάζουν μὲ περιβολάκια ποῦ χουν μέσα στὸ εὐφορο χῶμα τους σπέρματα κάθε εἴδους. Πόσα λουλουδάκια θὰ κάνω νὰ φυτρώσουν μὰ και πόσα ἀγκάθια και ἀγριόχορτα πρέπει νὰ ξεριζώσω και ὅταν ἀπὸ τὸ σχολεῖο θὰ βγούν αὐτὰ τὰ παιδιὰ πῶς πρέπει νάναῖ; Εἶναι ἀνάγκη νὰ ξέρω ἐκ τῶν προτέρων πῶς θὰ τὸν φτιάσω τὸν μικρὸν αὐτὸν εὐπλαστον ἄνθρωπον και πρῶτα θὰ τὸν κάμω γερόν—ὅταν λείπη ἡ ὑγεία ὅλα λείπουν, θὰ τὸν κάμω γερόν και εὐμορφον και ἀκολουθώντας τὰ διάφορα ἰδανικὰ θὰ δώσω στὴν ψυχὴν του κάθε συναίσθημα και κάθε ιδέα και κάθε θέλω ποῦ χρειάζεται νὰ γίνῃ τέλειος. Θὰ τὸν κάμω ἐλεύθερον, ἐλεύθερον στὴν ψυχὴ και στὴ σκέψι, ἐλεύθερον σιὸ

φρόνημα και στὴ βούλποι, θὰ τὸν κάμω νὰ νοιώσῃ καλὰ τὶς τρεῖς λέξεις τὶς βαφτισμένες σὲ αἷμα (ἐλευθερία, ἰσότης, ἀδελφότης) (liberte, egalite fraternite) τὶς λέξεις ποῦ μὲ τὸ αἷμα τους ἔγραψαν οἱ "Ἕλληνες και ἄλλοι λαοὶ και ποῦ τὶς ἄγισσε ἐδῶ και τῶσους αἰῶνες τὸ αἷμα τοῦ Σωτῆρος και θὰ τὸν κάμω πατριώτη τὸν μικρὸν μου θὰ τοῦ πῶ μαζὶ μὲ τὸν ποιητὴ «κλείσε μὲς στὴν ψυχὴν σου τὴν Ἑλλάδα και θὰ νοιώσῃς κάθε εἶδος μεγαλείου» Και θὰ τὸν κάμω χριστιανὸν θὰ τοῦ μάθω τὴ γλυκειὰ θρησκεία τῆς ἀγάπης, τὴν μόνη ἄξια γιὰ μορφωμένο ἄνθρωπον. Και θὰ τὸν κάμω καλλιτέχνη, ὅ' ἀνοίξω τὴν ψυχὴν του στὶς εὐμορφιὰς τοῦ κόσμου και θὰ τοῦ μάθω πῶς «γλυκειὰ εἶν' ἡ ζωὴ κι' ὁ θάνατος μαυρίλα» θὰ μορῇ νὰ θαυμάξῃ τὸ ὥραϊο νὰ τὸ ἀπολαμβάνῃ νὰ τὸ δημιουργῇ. Θὰ εἶναι περήφανος γιὰτὶ εἶναι "Ἕλλην και θὰ λατρεύῃ τὰ ἔργα τῶν προγόνων του. Μὰ.... θὰ τὸν μάθω πῶς γιὰ τὴ ζωὴ χρειάζονται και τόσα ἄλλα ποῦ ἴσως νὰ μὴν εἶν' ὥραϊα θὰ μάθῃ πῶς πρέπει νὰ ἐργάζεται και ὅ' ἀγαπήσῃ τὴν ἐργασία και θὰ ζητήσῃ νὰ γίνῃ και αὐτὸς ὠφέλιμος μὲ τὶς